

Історико-педагогічне висвітлення проблеми підготовки майбутнього вчителя до педагогічної діяльності: поняттєвий апарат

Л. В. Пасічник

КЗВО «Дніпровська академія неперервної освіти» ДОР»
Corresponding author. E-mail: 1983.pasechnik@gmail.com

Paper received 21.01.20; Accepted for publication 04.02.20.

<https://doi.org/10.31174/SEND-PP2020-219VIII87-07>

Анотація. У статті представлено результати аналізу поняття «підготовка майбутнього вчителя до педагогічної діяльності» в сучасному освітньому дискурсі. Визначено, що підготовка майбутнього вчителя до педагогічної діяльності вчителя є цілеспрямований освітній процес, який передбачає оволодіння майбутнім вчителем систематизованими професійними знаннями, вміннями, навичками; педагогічними цінностями й професійно значущими особистісними якостями задля здобуття практичного досвіду освітньої діяльності та формування комплексу професійних компетентностей. Констатовано необхідність врахування сучасних тлумачень понять, що входять до термінологічної бази історико-педагогічних досліджень, та підкреслено неможливість їхньої повної експлікації на явище/процес, що досліджується.

Ключові слова: підготовка, готовність, майбутній учитель, поняттєвий апарат, історико-педагогічне дослідження.

Сучасний розвиток педагогічної освіти характеризується посиленням вимог до фахової підготовки вчителя. Сьогодні, за слушним спостереженням С. Шехавцової, «з одного боку, відбувається оновлення освітньої парадигми, тобто пропонуються нові підходи до формування суб'єктності майбутніх педагогів, а, з іншого, – відбувається вивчення індивідуальності та самоцінності кожного студента в період професійно-педагогічного становлення в університеті» [26, с. 213]. Усвідомлення нинішніх змін можливо за умов цілісного аналізу педагогічних надбань, на основі сучасного педагогічного знання. Тож історико-педагогічне вивчення педагогічного процесу/явища передбачає попереднє проведення термінологічного аналізу системи педагогічних понять, що становлять теоретичну основу дослідження. Визначення сутності та окреслення змістової характеристики цих понять вважаємо важливим задля конкретизації предмету дослідження, оскільки припускаємо умовність повної екстраполяції поняттєво-термінологічного тезаурусу сучасної педагогіки до системи вищої (зокрема педагогічної) освіти, що функціонувала у визначених хронологічних межах. На нашу думку, подальший аналіз проблеми дослідження має бути певним чином «обмежений» у використанні тих чи тих сучасних дефініцій, стосовно педагогічних явищ минулого, перебіг яких було детерміновано тогочасними суспільно-економічними та політико-ідеологічними чинниками.

Основою для проведення поняттєвого аналізу слугували довідниково-словникові видання та психолого-педагогічні наукові публікації, які у той чи той спосіб представляють дефініції базових понять. До цих понять відповідно до теми публікації увійшли: «підготовка», «готовність» та відповідні до них – «підготовка майбутнього вчителя», «готовність майбутнього вчителя», «педагогічна діяльність», «готовність майбутнього вчителя до педагогічної діяльності» тощо.

У провідному довідковому виданні «Великий тлумачний словник сучасної української мови» міститься таке пояснення іменника «підготовка»: 1) «дія за значенням «підготувати»; 2) запас знань, навичок, досвід і т. ін., набутий у процесі навчання, практичної діяльності» [5, с. 952]. У «Педагогічному словнику» (за ред. М. Ярмаченка) – «діяльність, спрямована на нав-

чання» [19, с. 202]. Тож у словникових джерелах, «підготовка» розуміється як «дія, спрямована на забезпечення, здійснення, проведення, виконання чогось, а професійна підготовка як така, що має на меті прискорене придбання тими, хто навчається, навичок, необхідних для певного виду праці» [22, с. 327]. Певним узагальненням наведеного вище розуміння поняття «підготовка» у педагогіці слугують роздуми Т. Дригач про наявність трьох позицій в його тлумачення: теоретичної, приписової та описової. Студіювання вказаної публікації доводить достатнє обґрунтування дослідником лише першої (теоретичної) позиції. Виокремлення інших позицій, здається не достатньо доведеним. Втім, саме теоретичний аспект у визначення поняття «підготовка», виявляється найбільш суголосним дослідженню проблеми підготовки майбутнього вчителя до педагогічної діяльності в історико-педагогічному ракурсі. Отже, з огляду на теоретичну позицію, на думку авторки, «підготовка – це запас знань, отриманих у процесі навчання чомунебудь. З цієї позиції професійна підготовка майбутніх педагогів передбачає володіння ними великим обсягом суспільно-політичних і науково-фахових знань із дисципліни, яка викладається, та з суміжних наук, володіння високим рівнем загальної культури, знання педагогічної теорії, загальної, вікової і педагогічної психології, вміння розв'язувати педагогічні завдання, здійснювати самокритичний аналіз, навички виконання відповідних дій, які є компонентом конкретних видів навчально-виховної діяльності» [12, с. 78].

Зважаємо також на визначення поняття «підготовка», яке подає О. Попова, коли пояснює, що «підготовку розуміємо як спеціальне навчання, процес, у ході якого здійснюється навчання (виховання) учня/студента, формування його особистості, набуття ним необхідних знань, умінь і навичок (автоматизованих умінь, набутих у процесі систематизованого «навчання-виховання»); результатом такого навчання є підготовленість того, кого навчали» [20, с. 25]. Отже, у педагогічному дискурсі поняття «підготовка» є похідним від поняття «готовність» до виконання певного (педагогічного) виду діяльності, тому поняття «професійна підготовка» (та «професійна підготовка

майбутнього вчителя») розуміється спорідненим до поняття «готовність майбутнього вчителя до педагогічної (професійної) діяльності».

Логіка подальшого дослідження обумовила важливість конкретизації дефініції поняття «готовність».

Опрацювання певної кількості психолого-педагогічних джерел уможливило наше узагальнення, що поняття «готовність» має велику кількість визначень, які можна по групувати за такими напрямками:

«як умова успішного виконання діяльності, як виборчу прогноуючу активність, що налаштовує організм, особистість на майбутню діяльність» [2, с. 10];

«як різновид загальної готовності людини до діяльності в цілому, який ділиться на групу суб'єктивних чинників (бажання вчитися і займатися даним видом діяльності) і об'єктивних (рівень розвитку пізнавальних і сенсомоторних здібностей, сформованості відповідних знань, умінь та навичок)» [8, с. 18];

як складну, цілісну особистісну освіту, до складу якої входять морально-вольові якості особистості, соціально значущі мотиви, практичні уміння та навички, знання про певну сферу діяльності [24, с. 63];

як «психічний стан, що виникає в суб'єкта для задоволення будь-якої потреби і визначається як така існуюча ознака установки, що спостерігається в усіх випадках поведінкової активності суб'єкта» [6, с. 46];

як «складне соціально-психологічне утворення особистості, що свідчить про потенційну можливість продуктивного здійснення нею професійної діяльності, і включає в себе комплекс мотиваційно-оцінних якостей особистості, професійно-педагогічних знань, умінь та навичок» [1, с. 15];

як «інтегративну якість особистості, що характеризується високим рівнем знань про цю сферу соціальної дійсності, позитивним емоційно-ціннісним ставленням до особливостей різних культур, а так само умінням спілкуватися з їх представниками» [25, с. 89];

як «результат діяльності вищої педагогічної школи України, як своєрідне професійне новоутворення, що характеризує новий тип особистості вчителя в умовах правової держави з пріоритетами гуманізму й демократії» [17, с. 10] тощо.

З наведеного вище, очевидним є те, що поняття «готовність» розглядається переважно у психологічному ракурсі. Проте, з-поміж значної кількості психолого-педагогічних джерел щодо проблеми готовності нас зацікавили роздуми І. Мозуль, яка констатує можливість розглядати поняття готовність у широкому та вузькому сенсах. У широкому сенсі, стверджує науковець, поняття «готовність до діяльності» означає готовність до життєвої практики, до входження в нову сферу діяльності та самореалізації в ній, до застосування знань і впровадження способів діяльності на практиці, до творчої діяльності у нових умовах, що постійно змінюються, до адекватної самооцінки. У вузькому значенні «готовність до педагогічної діяльності» розглядається як сформований комплекс властивостей і якостей особистості педагога, що визначає адаптацію випускника закладу вищої освіти до умов педагогічної праці, структуру його професійної діяльності, подальше професійне вдосконалення» [18, с. 231]. Отже, для нашого дослідження найбільш доцільним вважаємо саме вузьке значення поняття.

Можемо констатувати, що найбільш поширеним у професійно-педагогічному контексті тлумаченням поняття «готовності» є визначення, яке наводить О. Комар. Дослідниця вважає, що «готовність до педагогічної діяльності – це важлива інтегрована якість і стійка особистісна характеристика майбутнього вчителя, що виявляється у його здатності здійснювати ефективну педагогічну діяльність і є метою та результатом процесу професійної підготовки вчителів у ВНЗ» [15, с. 149]. Отже, готовність до професійної (у нашому випадку – педагогічної діяльності) це передусім набута в процесі навчання особистісна якість («інтегральне особистісне утворення», за О. Довгей [11, с. 110]); мета і результат загальнопедагогічної підготовки [1, с. 15].

У свою чергу поняття «педагогічна діяльність» також має значну кількість визначень. Серед яких виокремлюємо декілька. Зокрема М. Каган вважає, що педагогічна діяльність – «це практично-перетворювальна діяльність, але одночасно – і науково-просвітницька, й ідеологічна. Водночас вона тісно чи іншою мірою включає в себе момент спілкування – справжнього спілкування, під час якого учні є для педагога уже не об'єктами впливу, а рівними йому суб'єктами, рівними принципово, незважаючи на різницю у віці, розвитку інтелекту, ерудиції, життєвого досвіду» [14, с. 110-111].

Із точки зору В. Сластьоніна, педагогічна діяльність – є особливим видом соціальної діяльності, яка «передбачає передавання від старших поколінь до молодших накопичених людством культури і досвіду, створення умов для їх нього особистісного розвитку і підготовки до виконання певних соціальних ролей у суспільстві» [23, с. 24]. Передавання досвіду від одного покоління іншим вважає голосним завданням педагогічної діяльності М. Галагузова, коли стверджує, що педагогічна діяльність «спрямована на передачу соціокультурного досвіду за допомогою навчання й виховання на створення умов для особистісного розвитку тих, кого навчають. Педагогічна діяльність має регламентований, безперервний, планомірний характер, вона спрямована на всіх дітей. Об'єктом педагогічної діяльності можуть бути й дорослі, наприклад, у системі професійної освіти» [7, с. 105].

Варто зазначити, що найбільш узагальненим вважаємо визначення, яке наводить у своїй дисертації С. Мартиненко. Аналізуючи поняття «діяльність» з позицій філософії та психології, вчена пропонує її тлумачення у широкому та вузькому сенсах. У широкому значенні діяльність – «складне, багаторівневе, динамічно розгорнуте явище належить до активних систем і може використовуватися під час опису багатьох явищ, у тому числі педагогічних» [16, с. 33]. У вузькому (психологічному) розумінні діяльність – «це форма психічної активності особистості, спрямована на пізнання та перетворення світу й самої людини, що їм відповідають певна мета і завдання, мотиви, способи, умови і результат» [16, с. 33]. Дослідниця також доводить, що поняття «педагогічна діяльність вчителя» є похідним від категорії «професійна діяльність», яку розуміє як «процес усвідомленої, цілепокладальної, саморегульованої діяльності вчителя, спрямованої на аналітичне виокремлення та ефективне

розв'язання професійно-педагогічних завдань, виявлення, формування і розвиток рефлексивної позиції учителя» [16, с. 17]. Тож характерними ознаками «діяльності» є цілепокладання, перетворювальний характер, предметність, усвідомлений характер, суб'єктність, що дозволяє її тлумачити як «мотивовану сукупність закономірно пов'язаних між собою поведінкових актів і послідовних дій, спрямованих на виконання певних задач, на досягнення тих чи інших соціально значущих цілей» [13, с. 14].

Результати ґрунтовного аналізу сучасних «теоретичних підходів до вирішення поняття про сутність професійної педагогічної підготовки» дозволяє О. Давидовій стверджувати, що аналізоване поняття на сьогодні «має різні сенсові відтінки» та «трактуються неоднозначно: як одне із суспільних явищ, що виступає транслятором соціокультурного досвіду і направлене на розвиток майбутніх поколінь; процес функціонування та взаємодії системних взаємопов'язаних зв'язків; технологія поєднання категорій діяльності, спілкування й особистості; процес рефлексивного управління, організації та коригування діяльності учнів; діяльність з розв'язання педагогічних задач і ситуацій; професійна активність і саморозвиток» [10, с. 43]. Наведене визначення уточнює М. Васильєва, коли наголошує на тому, що педагогічна діяльність реалізується через розв'язання педагогічних задач, коли педагог вимушений не лише постійно розв'язувати проблему вибору, а й оцінювати цей вибір [4, с. 36]. У роботі звертаємо увагу і на позицію О. Попової, яка констатує, що на сьогодні «педагогічна діяльність» трактується як сукупність низки діяльностей (практична діяльність викладача; діяльність фахівця-методиста, управлінська діяльність керівника та науково-педагогічна діяльність [20, с. 30].

Коротку формулу визначення подає І. Гінецинський: «Педагогічна діяльність – це особливий рівень реалізації ціннісних імперативів виховання» [9, с. 91]. Тож вважаємо, що дане визначення також потребує свого уточнення в історико-педагогічному аспекті, оскільки цей вид діяльності обумовлений особливостями взаємодії учасників освітнього процесу (суб'єкт-об'єкт; суб'єкт-суб'єкт), специфікою функцій та робіт, які має виконувати вчитель відповідно до тих чи тих вимог, які ставило перед ним суспільство у певний історико-культурний часовий проміжок.

Відповідно до зауваження М. Васильєвої про те, що «педагогічна діяльність виступає як неперервний процес вирішення педагогічних завдань, що в кожному конкретному випадку стикається з неоднозначним педагогічним результатом, коли педагогу доводиться не лише постійно вирішувати проблему вибору, а також оцінювати цей вибір» [3, с. 14], маємо підкреслити мінливість, змінювальність педагогічних завдань. Жодна педагогічна теорія не може запропонувати розв'язання всіх завдань, які виникають перед вчителем. Але та сама теорія здатна відповісти на ті завдання, які висуває до вчителя соціокультурне середовище, визначаючи систему функціональних обов'язків вчителя. Тож за таких умов здається важливим висновок І. Садової, про те, що готовність майбутнього вчителя до педагогічної діяльності повинно

розглядатися «як цілісне, складне, особистісне утворення, що забезпечує високий рівень педагогічної діяльності та охоплює професійно-педагогічні погляди, переконання, професійну спрямованість психічних процесів, професійні знання, уміння долати труднощі, оцінювати наслідки своєї праці, професійно самовдосконалюватися» [21, с. 82]. Очевидно, що у наведеному визначенні головний акцент робиться на особистості самого майбутнього вчителя, оскільки саме особистісним утворенням розуміється сама «готовність». Утім, як наголошувалося вище – готовність – є бути результатом підготовки, отже готовність до професійної діяльності – в результаті підготовки до професійної діяльності, у нашому випадку – готовність до педагогічної (професійної) діяльності повинна бути результатом професійної (педагогічної) підготовки.

Визначені вище компоненти педагогічної діяльності у своїй різноманітності та за своєю сутністю демонструють зміну суспільних вимог до вчителя, а отже позначаються на тобто зміні освітніх парадигм – поступовому переході від знаннєвої парадигми до компетентнісної. Тож вважаємо за доцільне навести тут думку О. Давидової, яку повністю поділяємо: «традиційні концепції розглядають професійну педагогічну діяльність з позиції жорсткої детермінації. У рамках інших досліджень, що мають у своїй основі гуманістичний фундамент, одночасно із системними особистісно орієнтованими формами взаємодії включаються й технологічні характеристики праці вчителя, а процеси, які в ній відбуваються, відзначаються статичністю, упорядкованістю й стабільністю. Разом з тим, сучасні погляди на професійну педагогічну діяльність будуються на стратегіях самозмінювання суб'єктів педагогічного процесу, їх механізмах самоорганізації та саморегуляції» [10, с. 52-53].

Таким чином історико-педагогічне висвітлення проблеми підготовки вчителя до педагогічної діяльності (у нашому випадку вчителя української мови та літератури) передбачає необхідність урахування того, в межах якої парадигми відбувалося формування вимог до фахової (професійно-педагогічної) підготовки вчителя. Співвіднесення педагогічної діяльності із пануючою у певному (хронологічно та соціально визначеному) суспільстві (чи формації) педагогічною парадигмою очевидне. Наприклад, сучасна (гуманістична) педагогічна парадигма, з позицій М. Васильєвої, «це ключ до формування гуманістичної культури вчителя, його об'ємного, багатовимірного бачення педагогічної реальності, звідси можливість розуміння, вияву терпимості до людей, що сповідують принципи педагогічного буття в іншій парадигмі, усвідомлення об'єктивних джерел розбіжностей в педагогічних позиціях, уміння вступити в діалог, усвідомлення внутрішньої природи тих або інших технологічних прийомів, відмова від технологій, в основі яких лежить маніпуляція людиною» [3, с. 15].

Студіювання сучасних поглядів науковців з проблеми публікації дозволяє зробити узагальнення щодо розуміння сутності професійної підготовки майбутнього вчителя. Це регульований та цілеспрямований процес, що відбувається у закладах професійної (зокрема вищої освіти), за планами, програмами, які окреслюються професійним стандартом з окремої спеціа-

льності; процес, який передбачає цілеспрямовану діяльність для засвоєння студентами сукупності фахових знань та опанування діяльнісно-практичними навичками та компетенціями, які в сукупності сприятимуть успішному виконанню ними майбутньої професійної (педагогічної) діяльності. За умови такого підходу, цільовим орієнтиром професійної підготовки є компетентний фахівець, що здійснюватиме професійну діяльність на високому фаховому рівні. Очевидно і те, що ті риси, від яких відмовляється сучасна гуманістична педагогічна парадигма були характерні педагогічній (адміністративно-ідеологічна) педагогічної парадигми минулого. Саме вона була панівною за радянських часів, але на сьогодні вона повністю поступилася місцем компетентнісній парадигмі

У контексті нашого дослідження підготовка майбутнього вчителя до педагогічної діяльності вчителя може бути схарактеризовано як цілеспрямований освітній процес, який передбачає оволодіння (набуття, формування, вдосконалення) майбутнім вчителем систематизованими професійними знаннями, уміння-

ми, навичками; педагогічними цінностями й професійно значущими особистісними якостями задля здобуття практичного досвіду освітньої діяльності та формування комплексу професійних компетентностей. Варто наголосити, що складники цієї підготовки мають варіативні модифікації відповідно до певного історико-педагогічного контексту.

Отже, підготовка майбутнього вчителя має усвідомлюватися як підсистема системи вищої освіти, внутрішнє об'єднаними компонентами якої є цілісність змісту, структури, цілей навчання та виховання студентів, способів реалізації набутих знань, умінь і навичок у роботі з учнями. В історико-педагогічному контексті стає очевидним, що дослідження має враховувати генетичний розвиток виокремлених вище системних компонентів: організаційні (структура, методи та засоби), змістові (цілі, завдання, зміст, принципи, результат) та особистісні (цінності та якості) компоненти, у їхньому внутрішньому зв'язку та з орієнтацією на зовнішні фактори (політико-економічні, соціокультурні чинники).

ЛІТЕРАТУРА

1. Акусок А. М. Теоретичні засади формування змісту загальнопедагогічної підготовки майбутнього вчителя: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.01. Київ, 2009. 24 с.
2. Бесарабчук Г. В. Дослідження теоретико-методологічних основ проблеми контролю готовності учнів ліцеїв військового профілю до служби в армії. Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту: наукова монографія за редакцією проф. Єрмакова С.С. Харків: ХДАДМ (ХХП), 2006. № 10. С. 8-10.
3. Васильєва М. П. Деонтологічний компонент підготовки сучасного педагога в умовах вищого навчального закладу. Вісник Дніпропетровського університету імені Альфреда Нобеля. Серія «Педагогіка і психологія». 2011. №2 (2). С. 14-20.
4. Васильєва М. Роль деонтологічної підготовки у процесі професійної підготовки сучасного педагога. Проблеми інженерно-педагогічної освіти. 2010. № 26-27. С. 36-41.
5. Великий тлумачний словник сучасної української мови: 250000/уклад. та голов. ред. В. Т. Бусел. Київ; Ірпінь: Перун, 2005. 1728 с.
6. Виговська С., Кружаліна Ю. Готовність студентської молоді до сімейного життя у контексті сучасного інформаційного простору. Вісник Книжкової палати. 2010. № 1. С. 46-50.
7. Галагузова Ю. Н. Теория и практика системной профессиональной подготовки социальных педагогов: дис.... д-ра пед. наук: 13.00.08. Москва, 2001. 373 с.
8. Гинзбург М. Р. Психологическое содержание личностного самоопределения. Вопросы психологии. 1994. № 3. С. 18-26.
9. Гинецинский В. И. Основы теоретической педагогики. Санкт-Петербург: Изд-во С.-Петерб. ун-та, 1992. 131 с.
10. Давидова О. В. Специфіка педагогічної діяльності вчителя та особливості її розвитку. Вісник післядипломної освіти. Серія: Соціальні та поведінкові науки. 2016. Вип. 1. С. 40-55.
11. Довгей О., Староста В. Поняття «готовність до педагогічної діяльності» у наукових дослідженнях. Педагогічні інновації у фаховій освіті: збірник наукових праць, 2015. Вип. 1 (6). С. 107-112.
12. Дригач Т. Г. Гуманітарна спрямованість професійної підготовки майбутніх педагогів фізико-математичного профілю. Наукові записки кафедри педагогіки. Харків. 2013. Випуск XXXIII. С.76-84.
13. Дуплійчук О. М. Професійно-педагогічна підготовка майбутніх учителів-філологів до застосування проектно-комунікативних технологій: дис... канд. пед. наук: 13.00.04. Житомир, 2015. 322 с.
14. Каган М. С. Человеческая деятельность: опыт системного анализа. Москва: Политиздат, 1974. 328 с.
15. Комар О. А. Теоретичні та методичні засади підготовки майбутніх учителів початкової школи до застосування інтерактивної технології: дис.... доктора пед. наук: 13.00.04. Умань, 2011. 512 с.
16. Мартиненко С. М. Система підготовки вчителя початкових класів до діагностичної діяльності: дис.... д-ра пед. наук: 13.00.04. Київ, 2009. 476 с.
17. Мацук Л. О. Підготовка майбутніх учителів початкових класів до правового виховання молодших школярів: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04. Тернопіль, 2002. 20 с.
18. Мозуль І. В. Готовність як результат підготовки майбутніх учителів до формування у молодших школярів предметної природознавчої компетентності. Вісник Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка. Педагогічні науки. 2018. №38. С. 230-237.
19. Педагогічний словник/За ред. М. Д. Ярмаченка. Київ: Педагогічна думка, 2001. 514 с.
20. Попова О. В. Теоретико-методичні засади професійномовленевої підготовки майбутніх перекладачів китайської мови в умовах університетської освіти: дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.04; 13.00.02. Одеса, 2017. 484 с.
21. Садова І. Проблеми удосконалення професійної підготовки майбутнього вчителя у педагогічній теорії. Молодь і ринок. 2012. №1 (84). С. 80-84.
22. Садова Т. А. Професійно-педагогічна підготовка: дефінітивний аналіз проблеми. Педагогічні науки. 2009. № 51. С. 326-332.
23. Слостенин В. А., Исаев И. Ф., Шиянов Е. Н. Педагогика: Учебное пособие для студ. высш. пед. учеб. заведений. Москва: Издательский центр «Академия», 2002. 576 с.
24. Фатеев В. А. Формирование готовности будущего учителя физической культуры к реализации лично ориентированного подхода. Физическая культура. 2007. № 6. С. 63-65.
25. Шевченко Ю. Професійна готовність майбутніх педагогів у сучасній науковій літературі. Молодь і ринок. 2018. №12 (167). С. 88-93.
26. Шехавцова С. О. Структура педагогічної діяльності в

професійній підготовці студентів університету. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія

педагогіка, соціальна робота. 2014. Вип. 34. С. 213-216.

REFERENCES

1. Akusok A. M. Teoretychni zasady formuvannya zmistu zahal'nopeidahohichoyi pidhotovky maybutn'oho vchytelya: avtoref. dys. ... kand. ped. nauk: 13.00.01. Kyiv, 2009. 24 s.
2. Besarabchuk G.V. Researches of theory-orderly bases of problem of control of readiness of students of lyceum military type to service in army. Pedagogics, psychology, medical-biological problems of physical training and sports The scientific monography is edited by professor S. Yermakov. Kharkiv: Kharkiv State Academy of Design and Arts (XXIII), 2006. № 10. P. 8-10.
3. Vasilyeva MP Deontological component of modern teacher training in higher education. Bulletin of the Alfred Nobel Dnipropetrovsk University. Pedagogy and Psychology Series. 2011. №2 (2). C. 14-20.
4. Vasilyeva M. The role of deontological training in the process of professional training of the modern teacher. Problems of engineering and pedagogical education. 2010. № 26-27. C. 36-41.
5. A great explanatory dictionary of modern Ukrainian: 250000/compiler and editor-in-chief. V.T. Busel. Kiev; Irpin: Perun, 2005. 1728 c.
6. Vygovskaya S., Kruzhalina Y. Students' readiness for family life in the context of modern information space. Bulletin of the Book Chamber. 2010. № 1. C. 46-50.
7. Galaguzova YU. N. Teoriya i praktika sistemnoy professional'noy podgotovki sotsial'nykh pedagogov: diss.... d-ra ped. nauk: 13.00.08. Moskva, 2001. 373 s.
8. Ginsburg MR Psychological content of personal self-determination. Psychology issues. 1994. № 3. P. 18-26.
9. Ginetsinsky VI Fundamentals of theoretical pedagogy. St. Petersburg: St.-Petersburg Publishing House. Universities, 1992. 131 p.
10. Davidova OV Specificity of teacher pedagogical activity and peculiarities of its development. Bulletin of postgraduate education. Series: Social and Behavioral Sciences. 2016. V. 1. P. 40-55.
11. Dovhei O., Starosta V. The concept of "readiness for pedagogical activity" in scientific research. Pedagogical innovations in professional education: a collection of scientific works, 2015. V. 1 (6). P. 107-112.
12. Drigach TG Humanitarian orientation of professional training of future teachers of physical and mathematical profile. Scientific notes of the Department of Pedagogy. Kharkiv. 2013. V. XXXIII. P.76-84.
13. Duplychuk O. M. Profesiyno-pedahohichna pidhotovka maybutnikh uchyteliv-filolohiv do zastosuvannya proektno-komunikatyvnykh tekhnolohiy: dys... kand. ped. nauk: 13.00.04. Zhytomyr, 2015. 322 p.
14. Kagan MS Human activity: experience of system analysis. Moscow: Politizdat, 1974. 328 p.
15. Komar O. A. Teoretychni ta metodychni zasady pidhotovky maybutnikh uchyteliv pochatkovoyi shkoly do zastosuvannya interaktyvnoy tekhnolohiyi: dys.... doktora ped. nauk: 13.00.04. Uman', 2011. 512 s.
16. Martynenko S. M. Systema pidhotovky vchytelya pochatkovykh klasiv do diahnostychnoy diyal'nosti: dys.... d-ra ped. nauk: 13.00.04. Kyiv, 2009. 476 s.
17. Matsuk LO Preparation of future primary school teachers for legal education of younger students: author. diss. ... Cand. ped. Sciences: 13.00.04. Ternopil, 2002. 20 p.
18. Mozul I.V. Readiness as a result of preparation of future teachers for the formation of subject science competence in younger students. Bulletin of Glukhiv National Pedagogical University named after Alexander Dovzhenko. Pedagogical Sciences. 2018. №38. P. 230-237.
19. Pedagogical Dictionary/Ed. M. D. Yarmachenko. Kiev: Pedagogical Thought, 2001. 514 p.
20. Popova O. V. Teoretyko-metodychni zasady profesiynomovlenevoyi pidhotovky maybutnikh perekladachiv kytays'koyi movy v umovakh universytet-s'koyi osvity: dys. ... d-ra ped. nauk: 13.00.04; 13.00.02. Odesa, 2017. 484 s.
21. Sadova I. Problems of improving the future teacher training in pedagogical theory. Youth and the market. 2012. №1 (84). P. 80-84.
22. Sadova T.A. Professional-pedagogical preparation: definitive analysis of the problem. Pedagogical Sciences. 2009. № 51.P. 326-332.
23. Slstenin V.A., Isaev IF, Shianov EN Pedagogics: A textbook for students. higher ped. textbooks routine. Moscow: Academia Publishing Center, 2002. 576 p.
24. Fateev V.A. Formation of readiness of the future teacher of physical culture for realization of the personally oriented campaign. Physical education. 2007. № 6. P. 63-65.
25. Shevchenko Y. Professional readiness of future educators in modern scientific literature. Youth and the market. 2018. №12 (167). P. 88-93.
26. Shekhavtsova SO The structure of pedagogical activity in professional training of university students. Scientific Bulletin of Uzhgorod National University. Series pedagogy, social work. 2014. V. 34. C. 213-216.

Historical and pedagogical coverage of the problem of future teacher preparation to pedagogical activity: conceptual apparatus

L. V. Pasichnyk

Abstract. The article presents the results of the analysis of the concept of "preparation of the future teacher for pedagogical activity" in modern educational discourse. It is determined that preparing a future teacher for teacher's pedagogical activity can be a purposeful educational process, which involves mastering a future teacher with systematic professional knowledge, skills, skills; pedagogical values and professionally significant personal qualities for the purpose of gaining practical experience of educational activity and formation of a complex of professional competences. The necessity to take into account the modern interpretations of the concepts that are included in the terminological base of historical and pedagogical researches is stated, and the impossibility of their full explication to the phenomenon/process under study is emphasized.

Keywords: preparation, readiness, future teacher, conceptual apparatus, historical and pedagogical research.